

ster at give det tilkøende — at Lægdsmanden kunde holde en Søn fri for Børnepligten efter 15 Aars Tjeneste som Lægdsmand. Men, hvad vil det for Diebliffet sige, at faae en Søn fritaget for Børnepligten? Det er at kunne finde en Stillingsmand for ham. Og, hvor meget kunne vi regne, at en Stillingsmand koster? Jeg troer ikke, man kan sige, at jeg anslaaer det for høit, naar jeg beregner det til 400 Rd. Disse 400 Rd., fordeelte paa 15 Aar, vil blive mellem 25 og 30 Rd. om Aaret. Disse 25 eller 30 Rd. for ethvert Sogn skulle bæres af Statskassen. Fordelingen af Gagen kan blive forskjellig efter Sognenes Udstrækning, det er ganske vist, men, naar Staten skal give Gagerne, maa den ogsaa være Herre over en saadan Fordeling. Lad os nu spørge, om der i Sognene findes Forretninger, som ere aldeles beslægtede med Lægdsmandsforretningerne, og som maae gjøres dobbelt, dersom der paa engang skal holdes en Lægdsmand, og de Pligter, som nu paaligge Communerne, skulle vedblive at paaligge dem — Communerne skulle for Diebliffet føre meget fuldstændige Lister over den væsentligste Deel af Befolkningen. Hvad er det saa, Lægdsmanden skal gjøre? Han skal føre en saa fuldstændig Control, som han kan, med den mandlige Befolkning i en vis Levealder. Dersom vi nu tænke os Lægdsmanden valgt af Communen, betalt af Communen og antaget af Regjeringen for et vist Aaremaal, altsammen Noget som kan bestemmes ved Lov — vi kunne saaledes komme til at faae Lægdsmand endog saa paa 5 Aar; Regjeringen kan sige Ja eller Nei, — hvad vindes saa derved? Der vindes derved, at den hinanden controllerende Listerføring for Fordelingen af alle de statistiske Optegnelser over Befolkningen i Sognene føres af en enkelt betalt og controlleret Mand. — Derved spares Communen for Udgifter i forskjellige Retninger, og for denne ene Udgift faae vi Arbejdet gjort; ved kun at have een Mand er der tillige det Gode, at idetmindste en væsentlig Deel af hans Listerføring staaer under et særligt Tilsyn fra Regjeringens Side, den nemlig, som angaaer Lægdsvæsenet. Saaledes stiller det sig med Lægdsmanden; det er en aabenbar Besparelse af Tid, en fuldstændig-

gjørelse af Forretninger, som dog skulle udføres og en Anvendelse af Pengemidler paa en mere sparsommelig og frugtbringende Maade. Nu komme vi til den Næste, Amtmanden; hvad Fleertallet har udtalt, har det ikke udtalt som et bestemt formuleret Forslag; vi have kun Tanken for at gjøre det klart, at vi have været os velbevidste, hvorfor vi ville blive staaende i den uafgjorte Stilling. For Diebliffet skal Amtmanden føre Listerne over den militairpligtige Befolkning, idetmindste over den udfrevne Deel af Befolkningen; han skal have Tilsyn med hele den statistiske Tilstand hos Befolkningen, han har meget betydelige Skriverier. Af den Lov, vi maae give, for at sørge disse Embedsmænds Contoitrholds-Udgifter, see vi jo, at Skriveriet i disse eller i andre Henseender bebyrder ham; naar vi lette ham det, saa er det ganske klart, at han faaer saameget mere Tid til at anvende paa sine andre Forretninger, og hvorledes kunne vi lette ham det? Derved at vi give ham under hans Ansvarlighed — thi Amtmanden har dog Ansvarligheden — en Fuldmægtig, som jo kan blive ansat paa samme Maade som Lægdsforstanderen, og vi vinde en meget god Garant mod maadelige Fuldmægtige ved at sætte dem under Regjeringens Tilsyn; vi give ham en velbetalt, jeg tør sige en højere betalt Fuldmægtig, end disse Betjente i Almindelighed ere, til at udføre kun omtrent $\frac{1}{3}$ af de Forretninger, som nu findes hos Udskrivningschefen, og som altsaa paa ingen Maade vil medtage en Mand fulde Arbejds-tid. Til denne Mand kan Amtmanden med den største Rolighed henlægge al den Listerføring, Bogføring og alle de Undersøgelser, han har at gjøre, for at holde en statistisk Control med Befolkningen; han faaer Hænderne mere frie, faaer en større Styrke i sin Stilling til Udskrivningsvæsenet, og der bliver ikke en saadan Doubling som nu af Forretningerne. For Amtmændene vil Forholdet stille sig accurat paa samme Maade, som Høsterloven stiller sig for Kjøbstæderne. Kjøbstæderne vise den fra sig, uagtet de profiterer ved den, og Amtmændene vise ogsaa disse Forretninger fra sig, uagtet de ville have stor Fordeel ved at faae dem overdragne med